

Expedient: 2023-03.1-DPEF

Assumpte: Informe resposta de les al·legacions rebudes durant el tràmit d'informació pública

I. ANTECEDENTS

En sessió de data 24 de novembre de 2023 es va acordar pel Plenari del Consell Municipal aprovar provisionalment la modificació per a l'exercici de 2024 i successius l'ordenança fiscal 3.10, relativa a les taxes per la utilització privativa del domini públic municipal i la prestació d'altres serveis.

El referit acord es va publicar al Butlletí Oficial de la Província de Barcelona (BOPB) en data 27 de novembre de 2023, iniciant-se el termini d'informació pública per un termini de trenta dies hàbils (del 28 de novembre de 2023 fins el 15 de gener de 2024 tots dos inclosos).

Exhaurit el termini d'informació pública el passat 15 de gener, s'han presentat els següents escrits de reclamacions (per ordre cronològic d'entrada en registre):

1. **Consell de gremis de Comerç, Serveis i Turisme**, en data 22 de desembre de 2023.
2. **Gremi Artesà de Xurrers de Catalunya**, en data 22 de desembre de 2023.
3. **Associació Fira de Santa Llúcia**, en data 11 de gener 2024.
4. **Juan Camilo Ramon Barón**, en el seu propi nom, i en representació de la **Federació D'associacions Veïnals de Barcelona – FAVB**, de data 15 de gener de 2024.

II. RESUM AL·LEGACIONS PRESENTADES I PROPOSTA DE VALORACIÓ DE LES MATEIXES

1. Consell de gremis de Comerç, Serveis i Turisme i Gremi Artesà de Xurrers de Catalunya

Les dues al·legacions presentades tenen com a objecte sol·licitar la continuïtat en l'aplicació de les mesures extraordinàries, que es van implementar atesa la situació excepcional que va provocar l'esclat de la pandèmia mundial provocada per la COVID-19 i per conseqüent que es reconsideri l'eliminació de la bonificació del 75% de les taxes d'ocupació de la via pública, al·legant com a motiu la preservació de la viabilitat econòmica dels negocis dels seus associats.

Resposta

Al tractar-se de dues al·legacions amb idèntic objecte de sol·licitud, es procedeix a fer una resposta conjunta a les mateixes.

Al respecte s'ha de dir, com ja consta als informes justificatius emesos per la Direcció de Planificació Estratègica i Fiscalitat que obren a l'expedient, que l'esclat de la pandèmia mundial va comportar un període del cessament d'activitat a conseqüència de l'adopció de mesures extraordinàries per part de les autoritats sanitàries i la declaració de l'estat d'alarma per Reial

Decret 463/2020, de 14 de març, que va justificar l'aprovació del decret de l'Alcaldia de data 22 de maig de 2020, que adoptava la mesura consistent en la reducció en un 75%, prevista a l'article 3, amb el següent literal: *"excepcionalment i exclusivament per adaptar a la nova realitat l'aprofitament del domini públic de les terrasses a les limitacions d'utilització, ocupació i règim de funcionament que imposa la normativa dictada per assegurar la seguretat sanitària de les activitats de restauració a l'espai públic, la quota de la taxa, pel període que s'inicia des del dia següent a la finalització de l'estat d'alarma fins el 31 de desembre de 2020, es reduirà en un 75%"*.

Atesa la perdurabilitat dels efectes de la pandèmia, l'Ordenança Fiscal 3.10 va incloure una disposició addicional que prorrogava aquesta reducció del 75%, en un primer moment exclusivament, durant l'exercici 2021, però posteriorment es va anar prorrogant als exercicis 2022 i 2023, mitjançant la reproducció de la referida disposició addicional. Aquesta mesura, no obstant, va deixar de tenir efectes *ipso iure* a partir de l'1 de gener de 2024, d'acord amb el redactat de la disposició addicional primera de l'OF 3.10 per a l'any 2023, aprovada pel Plenari del Consell Municipal en data 23 de desembre de 2022, i de conformitat amb la qual ja no resulta viable perllongar la seva vigència un altre període impositiu addicional, atesa la finalització de la crisi sanitària, d'acord amb l'Ordre SND/726/2023, de 4 de juliol, per la qual es publica *el Acuerdo del Consejo de Ministros de 4 de julio de 2023, por el que se declara la finalización de la situación de crisis sanitaria ocasionada por la COVID-19*.

Per tant, i un cop dictat el referit acord, decau per a l'entitat local l'habilitació per adoptar mesures extraordinàries en l'àmbit tributari municipal, com l'al·legada pels reclamants consistent en la pròrroga de l'esmentada reducció en la quota de la taxa. En aquest sentit, ens remetem a l'article 9 del Reial decret legislatiu 2/2004, de 5 de març, pel qual s'aprova el text refós de la Llei reguladora de les hisendes locals, que amb el redactat següent: *"No es poden reconèixer altres beneficis fiscals en els tributs locals que els expressament previstos a les normes amb rang de llei o els derivats de l'aplicació dels tractats internacionals"*, consagra el principi tributari de reserva de llei, en concordança amb l'article 8 de la Llei 58/2003, de 17 de desembre, General Tributària.

D'altra banda, cal posar de manifest, que l'objecte de l'expedient que ara es porta a aprovació consisteix en la modificació de la taxa de terrasses i vetlladors que regula un nou sistema de quantificació de l'aprofitament del domini públic derivat de l'ocupació d'aquest espai mitjançant taules i cadires, titularitat dels establiments de la ciutat, (en la que tampoc es preveu, com no podria ser d'un altra manera, la referida reducció del 75 per cent en la quota de la taxa).

Per tot l'anterior, procedeix la desestimació d'ambdues al·legacions.

2. L'Associació Fira de Santa Llúcia

Fonamenta les seves al·legacions a la modificació de l'Ordenança Fiscal 3.10:

- A. En l'eliminació de la disposició addicional de l'OF 3.10 per a l'exercici 2024 que preveu la reducció del 75% en la quota de la taxa.
- B. Així mateix, al·lega l'associació en el seu escrit el manteniment de la no subjecció pel serveis de mercats, fet que considera un greuge comparatiu respecte dels seus associats. En concret, aquesta no subjecció s'estableix a l'article 3.3, amb el següent literal: *l'ocupació vial mitjançant llocs de venda subjectes a les taxes per l'ús dels béns, les instal·lacions municipals*.
- C. Així mateix, sol·licita l'Associació que, ateses les característiques històric-culturals de la Fira de Santa Llúcia de la Catedral, es consideri:

- a. La inclusió de la mateixa en els supòsits de no subjecció.
- b. La consideració, mitjançant acord de la Comissió de Govern, del reconeixement de les activitats dels firaires de Sta. Llúcia com d'especial interès general.

Resposta

2.A) Pel que fa a aqueta al·legació, ens remetem a les argumentacions efectuades en el punt anterior per justificar la seva desestimació.

2.B) Al respecte, la no subjecció en aquest supòsit ve determinada perquè el fet imposable consistent en la utilització i l'aprofitament dels llocs o locals dels mercats municipals i per la prestació dels serveis establerts, així com la cessió temporal d'espais comuns, es troba gravat per l'Ordenança Fiscal 3.6 Taxes de Mercats. Així mateix, cal posar de manifest que també es troben gravats per la ordenança 3.10 els mercats no sedentaris. Per la qual cosa i per tot l'anterior es procedeix a desestimar la referida al·legació.

2.C a) Al respecte, i d'acord amb l'art. 3.10, restaran sempre no subjectes les activitats dels seus associats consistents en l'ocupació de la via pública realitzada directament per entitats sense ànim de lucre (ESAL) pels aprofitaments el fi immediat dels quals sigui el desenvolupament d'activitats d'interès general que constitueixin el seu objecte social o finalitat, sempre i quan es donin la resta dels requisits enumerats al mateix article 3.10. Així mateix, i d'acord amb l'article 8.2 de l'Ordenança Fiscal 3.10, l'import de la taxa es redueix un 90 per cent quan la utilització privativa o l'aprofitament especial del domini públic sigui realitzat directament per entitats sense ànim de lucre (ESAL) i el fi immediat sigui el desenvolupament d'activitats d'interès general que constitueixin el seu objecte social o finalitat, en cas de no reunir algun dels requisits 1, 3, 4, 5, 6 o 7 de l'article 3.j. Per tant, i sempre que es donin aquests supòsits de fet procedirà la no subjecció o la reducció abans esmentades. Per tot l'anterior, procedeix la seva desestimació.

2.C b) Pel que fa a aquest punt, cal posar de manifest que la Ordenança Fiscal 3.10 ja preveu a l'article 8.1, -i aquest punt no és objecte de modificació-, que la quota de la taxa pot ser objecte de reducció per acord motivat de la Comissió de Govern a proposta del Consell de Districte. Per tant, en el seu cas, el gaudiment de la reducció es troba vinculat al compliment dels requisits previstos a la normativa i a que se segueixi el procediment reglamentàriament establert. Per tot l'anterior, procedeix la seva desestimació.

3. Federació D'associacions Veïnals de Barcelona – FAVB

El contingut del seu escrit presenta una única al·legació consistent en la infracció del principi de capacitat contributiva del subjectes passius, que va precedida d'una introducció en la qual s'aboquen asseveracions d'índole diversa: fort increment en l'ocupació de l'espai públic amb terrasses, obsolescència de les quotes de les taxes en comparació amb el preu de l'espai privat (algunes d'elles, per cert, sense correspondència amb la realitat normativa d'aquesta ordenança fiscal, com ara l'afirmació vessada *les taxes corresponents a les llicències d'ocupació d'espai públic no s'han actualitzat*, i que més endavant seran objecte de resposta). Pel que fa a la **infracció del principi de capacitat contributiva del subjectes passius**, aquesta al·legació, consistent en no tenir en compte la situació diferent del obligats tributaris, es desdobra en les dues manifestacions següents: **A) deure de**

motivació de la reducció i B) Manca de Justificació Econòmica de la pèrdua dels ingressos.

Resposta

Respecte a la presumpta infracció del principi de capacitat contributiva dels subjectes passius, consistent en no tenir en compte **la situació diferent del obligats tributaris**, lluny de produir-se una infracció d'aquest principi, el que s'està fent amb la modificació de l'ordenança 3.10 és, precisament, la de donar compliment a un dels principis informadors de l'ordenament fiscal, com és el de la igualtat tributària. Com ha recordat el Tribunal Constitucional, el que prohibeix aquest principi és la creació de situacions desiguals, artificioses o injustificades, que no es recolzin en criteris objectius i raonables, de forma que s'admeten, doncs, **tractaments diferenciats per situacions distintes**, per existir una justificació objectiva i raonable, sempre i quan les conseqüències jurídiques siguin proporcionades, evitant resultats greujosos o desmesurats. I com s'estableix a la STC 60/2015, de 18 març (FJ 4, in fine) "*en el ámbito tributario, para comprobar si una determinada medida es respetuosa con el principio de igualdad ante la ley es preciso, en primer lugar, concretar que las situaciones que se pretenden comparar son iguales; en segundo término, una vez concretado que las situaciones son comparables, resulta precisa la existencia de una finalidad objetiva y razonable que legitime el trato desigual de esas situaciones iguales; y, en tercer lugar, que las consecuencias jurídicas a que conduce la disparidad de trato sean razonables, por existir una relación de proporcionalidad entre el medio empleado y la finalidad perseguida, evitando resultados especialmente gravosos o desmedidos*".

Pel que fa a la invocació que la solució adoptada contradiu el principi d'interdicció de l'arbitrarietat prevista a l'article 9.3 *in fine* de la CE, en tant que la modificació aprovada no és ajustada a Dret, perquè la reducció fiscal amb caràcter general es troba exempta de motivació, això és del tot inexacte, atès que la modificació no consisteix en regular una reducció en la quota sinó en configurar un nou sistema de càlcul de la mateixa, modulant-la, alhora que es suprimeix **la reducció del 75 per cent de la quota**, per les raons esmentades al llarg d'aquest informe.

A) Deure de motivació de la reducció.

Pel que fa a la manca de motivació de la modificació de l'Ordenança Fiscal 3.10, cal precisar que aquesta compta amb els següents informes:

- Informe tècnic justificatiu relatiu a la modificació de l'ordenança fiscal 3.10, taxa per l'aprofitament especial o privatiu del domini públic (terrasses i vetlladors de la Direcció de Planificació Estratègica i Fiscalitat de data 7 de novembre de 2023.
- Informe complementari relatiu a la modificació de l'ordenança fiscal 3.10, taxa per l'aprofitament especial o privatiu del domini públic (terrasses i vetlladors) de data 11 d'octubre de 2023.
- Informe justificatiu relatiu a la modificació de l'ordenança fiscal 3.10, taxa per l'aprofitament especial o privatiu del domini públic (terrasses i vetlladors), de data 21 de setembre de 2023.
- Informe tècnic econòmic de data 17 de setembre de 2019, on es configura el sistema de quantificació de la taxa.

En conseqüència, resta sobradament acreditada la motivació de la modificació.

Pel que fa a l'**admissibilitat del principi de retroactivitat de la norma tributària**, cal recordar que aquesta possibilitat es troba recollida a l'article 10.2 de la Llei 58/2003, de 17 de desembre, general tributària que estableix: *llevat que es disposi el contrari, les normes tributàries no tenen efecte retroactiu i s'apliquen als tributs sense període impositiu meritats a partir de la seva entrada en vigor i als altres tributs el període impositiu dels quals s'iniciï des d'aquell moment*. Així mateix, la disposició final que preveu la retroactivitat de la modificació es troba avalada tant per l'informe de la Direcció dels Serveis Jurídics municipal, de data 30 d'octubre de 2023 que conclou: *no existeixen inconvenients de caràcter jurídic que impedeixin de manera categòrica que la data d'entrada en vigor de la modificació de l'ordenança fiscal s'estableixi en el dia 1 de gener de 2024, sempre que quedi degudament justificada aquesta circumstància a la memòria corresponent, en el supòsit que s'aprovi entrat l'any 2024 i tenint en compte que la modificació que es proposa implicaria la disminució de la càrrega tributària dels contribuents afectats*; com per l'informe del Consell Tributari de data 16 de novembre de 2023 que conclou no s'observa, en la proposta de text de l'ordenança sotmesa a la seva consideració, cap infracció de l'ordenament jurídic, i al qual ens remetem a favor de la brevetat d'aquest informe.

B) Manca de Justificació Econòmica de la pèrdua dels ingressos

D'altra banda i en relació a l'expectativa d'ingrés d'aquesta figura tributària, cal partir de la premissa, en primer lloc, del fet que els càlculs incorporats a l'expedient parteixen de les dades disponibles al padró de les terrasses tancat al mes de juliol de 2023, atesa l'alta variabilitat en el cens d'objectes fiscals en aquesta matèria, com a conseqüència de la seva pròpia existència (modificació de terrasses existents, tancament d'establiments de restauració, transmissió d'activitats, etc.), així com també de la finalització de la regularització dels permisos extraordinaris derivats de la pandèmia provocada per la COVID-19. En aquest context, val a dir que les previsions inicials es varen realitzar amb les dades reals incorporades al referit padró del tribut i que són provisionals fins al tancament del padró i l'emissió dels rebuts corresponents a l'inici del període tributari de referència.

Així mateix, en termes pressupostaris no resulta conforme parlar d'un supòsit de decrement d'ingressos previstos, atès que en termes nets la modificació proposada suposarà previsiblement un increment respecte dels ingressos meritats durant el període tributari 2023 (a falta d'obtenir les dades, un cop es produeixi la liquidació del pressupost municipal 2023), com a conseqüència de l'entrada efectiva en vigor del sistema de càlcul operat amb la modificació de l'Ordenança Fiscal per 2020, amb les adaptacions que s'hi contenen en aquest expedient. En puritat, només podem parlar de pèrdua d'ingressos pressupostats durant l'exercici 2020, com a conseqüència de les mesures extraordinàries adoptades a l'empara de la normativa per la qual es va decretar l'Estat d'alarma, el tancament preceptiu del establiments de restauració i també per l'adopció de mesures de foment envers determinats sectors, com va ser paradigmàticament la reducció del 75% de la taxa per aprofitament del domini públic local. En qualsevol cas, a data d'avui l'Ajuntament de Barcelona no ha aprovat ni inicialment el seu Pressupost per 2024, de forma que tampoc per aquesta via podem sostenir que la proposta suposa un menyscapse dels ingressos previstos, per quant ens situem en una situació de pròrroga pressupostària en la qual pot coexistir una desvinculació entre les previsions d'ingressos de l'exercici anterior i les de l'actual, derivades de l'adopció de mesures fiscals en exercici de les legítimes prerrogatives del Plenari del Consell Municipal.

En cap cas podem sostenir que aquesta modificació resulta lesiva del principi de suficiència financera de les entitats locals: en efecte, si partim de les dades relatives a l'exercici 2023, resulta més que qüestionable –per no dir anecdòtic– parlar d'un possible trencament del principi

de suficiència financera respecte d'un recurs d'aproximadament 3,9 milions d'euros quan es trobem davant d'un pressupost d'ingressos de més de 3.595 milions d'euros.

S'ha de fer palès, igualment, que resulti inadequat qüestionar en aquest moment la falta d'idoneïtat de la formulació de la taxa feta a l'Ordenança Fiscal per l'any 2020 i en la qual es va establir un coeficient FCC = 0,80, donat que es tracta d'una qüestió consolidada i acceptada, respecte de la qual no es va formular cap objecció en el moment de la seva adopció. Així mateix i com ja s'ha referit anteriorment, la proposta de modificació es justifica abastament als diferents informes continguts a l'expedient, tant en el context de la revisió crítica de la taxa adoptada per al període tributari 2020, com en relació a l'apreujament de l'espai públic en el context de diferents ciutats representatives de l'Estat espanyol, que podien conduir indiciàriament a que la formulació establerta inicialment pogués no superar un judici de proporcionalitat.

Pel que fa al compliment de les estipulacions previstes a l'article 25 del text refós de la Llei d'Hisendes Locals, res més lluny de la realitat: tal com i constata el Consell Tributari, al seu informe de data 18 d'octubre de 2023 "la modificació normativa, fruit de la presa en consideració de les observacions realitzades pel Consell en l'esmentat Informe 277/23, de 4 d'octubre de 2023, està justificada en l'Informe complementari relatiu a la modificació de l'Ordenança fiscal 3.10 per l'aprofitament especial o privatiu del domini públic (terrasses i vetlladors), de 10 d'octubre de 2023 i juntament amb la incorporació de l'informe tècnic econòmic sobre la "Modificació de les ordenances fiscals 3.10. Proposta de revisió de les taxes de terrasses", de data 17.09.2019, suposa donar compliment a les exigències previstes en l'ordenament jurídic en relació amb l'abast de l'article 25 de la LGT en els termes declarats per la jurisprudència del Tribunal Suprem i subratllats per aquest Consell en l'Informe 277/23 abans citat".

Finalment, resulta pertinent recordar que en l'exercici de la potestat tributària les Corporacions Locals disposen de cert marge de discrecionalitat –en cap cas, d'arbitrarietat- a l'hora de decidir quins tributs imposen i quins no, particularment en el cas de les taxes que, recordem, tenen un caràcter potestatiu, com també passa amb l'impost de plusvàlues o l'impost sobre construccions, instal·lacions i obres-. Poder tributari que ha de ser exercit a través dels òrgans legalment previstos –el Plenari del Consell Municipal, com a màxim representant de la voluntat popular en àmbit local-, així com del procediment administratiu establert a la Llei d'hisendes locals. D'altra banda, no s'ha de desconèixer que pràcticament el 50% del pressupost d'ingressos de l'Ajuntament provenen de les transferències incondicionades de l'Administració General de l'Estat, a través del fons complementari de compensació, de forma que els increments de finançament de la despesa municipal no necessàriament són suportats mitjançant la modificació de les figures tributàries pròpies, particularment els impostos i les taxes municipals.

Per tot l'anterior, procedeix la desestimació de l'al·legació efectuada per la FAVB.

Barcelona, a la data de la signatura

ANTONI FERNANDEZ
PEREZ - DNI
[Redacted] (TCAT)
[Redacted] (TCAT)

Signat digitalment per ANTONI
FERNANDEZ PEREZ - DNI
[Redacted] (TCAT)
Data: 2024.01.17 10:03:29 +01'00'

Antoni Fernández

Gerent de Pressupostos i Hisenda